



Rijksoverheid

REGIO
ZWOLLE

Uitvoeringsagenda 1.0

NOVEX-Gebied Regio Zwolle

...op adaptieve wijze programmeren & aan de slag!...

Inhoudsopgave

1. Samenvattende afspraken	3
Overzicht afspraken voorjaar 2025.....	3
1. Inleiding	12
2. De opgave in de Regio Zwolle	13
A. Vier centrale opgaven.....	13
B. Vijf programma's en zeven ontwikkelprincipes	14
3. Van ontwikkelperspectief naar uitvoeringsagenda.....	18
A. De regionale invulling van de uitvoeringsagenda.....	18
B. Adaptief proces.....	19
C. Vaste momenten in het proces voor rijk-regio-afspraken	19
4. Proces om te komen tot afspraken	21
A. Identificering van inhoudelijke dilemma's en benodigde afspraken	21
B. Agendering van dilemma's/afspraken	23
Bijlage 1 - Samenvatting afspraken per programma	24
Bijlage 2 - Zeven leidende ontwikkelprincipes	39
Bijlage 3 - Voorbeelduitwerking: inzicht per stroomgebied.....	42
a. Voorbeelduitwerking: Sallandse Weteringen	43

1. SAMENVATTENDE AFSPRAKEN

Onze uitvoeringsagenda heeft een adaptief karakter. Via een vaste werkwijze maken de partners in het NOVEX-Gebied Regio Zwolle periodiek nieuwe afspraken en evalueren de lopende afspraken. De onderstaande tabel geeft de bestaande en nieuwe afspraken die we met deze versie van de uitvoeringsagenda verankeren. De afspraken zijn geclusterd op het niveau van de vier thema’s van de verstedelijkingsstrategie. In de bijlage is een overzicht gegeven van de afspraken per deelprogramma; onderstaande tabel is hierop gebaseerd. Van een (eind)concept van deze Uitvoeringsagenda 1.0 is tijdens het BOL-Oost op 7 november 2024 reeds kennisgenomen. Daarom kent een deel van de afspraken een startmoment in het jaar 2024. Niet alle afspraken en acties zijn gestart in 2024, deze zijn naar aanleiding van de huidige inzichten veranderd naar een startmoment in 2025.

Overzicht afspraken voorjaar 2025

Afspraak	Aard	Trekker	Betrokken partners	Toelichting/ Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma’s	Periode van uitvoering
Centrale opgave: met nieuwe woningen naar vitale steden en dorpen						
We realiseren de aantallen woningen zoals deze zijn vastgelegd in de woondeals waarbij de gestelde ambitie in de verstedelijkingsstrategie	Herbeves tiging	Gemeenten (primair), provincies en Rijk	22 gemeenten 4 provincies Rijk	Met de inzet van alle betrokken partijen zal het aantal woningen evenwichtig en op een passend tempo groeien. Resultaten/ambities uit het NOVEX-programma brengen we als input in de betrokken woondeals in.	Alle programma’s	2022-2030

Afspraak	Aard	Trekker	Betrokken partners	Toelichting/ Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
bovenliggend is voor de lange termijn.						
We maken duidelijke afspraken over de monitoring van de woningbouwafspraken, passend bij een goede rolverdeling tussen partijen en reeds bestaande werkprocessen.	Nieuwe afspraak	Programmamanager NOVEX	4 provincies 22 gemeenten Regio Zwolle bureau	De vier provincies beheren de (monitoring van de) woondeals, waarin de te realiseren aantallen woningen van het NOVEX-gebied Regio Zwolle eveneens zijn geborgd. Deze rol blijft bij de provincies liggen. Wel maken we een afspraak om accurate cijfers op het niveau van Regio Zwolle beschikbaar te stellen en maken we met gemeenten afspraken over het goed monitoren. Daarmee neemt Regio Zwolle niet de verantwoordelijkheid van de provincies ten aanzien van de woondeals over.	Karakteristieke Stationsomgevingen Vitale Kernen Stedelijk Zwolle	2024 e.v.
We nemen in 2024 een besluit over het programma Vitale Kernen en Gezonde Buurten (VKGB).	Nieuwe afspraak	Opdrachtgever en programmamanager Vitale Kernen en Gezonde Buurten.	22 gemeenten 4 provincies 4 waterschappen	Het DO stelt een ambtelijk opdrachtgever voor het programma VKGB aan en komt met een advies over oorspronkelijke doelstelling van het programma, en heeft daarin aandacht voor relatie met de Regio Deal en fysiek/sociale component. Het programmaplan voor Vitale Kernen en Gezonde Buurten wordt eerste helft 2025 voorgelegd in de Stuurgroep Ruimte.	Alle programma's	Begin 2025
We maken afspraken tussen Rijk-Regio over de randvoorwaarden voor nieuwe grootschalige woningbouwgebieden (GWG).	Nieuwe afspraak	BZK Stedelijk Zwolle Karakteristieke Stationsomgevingen	7 gemeenten	Twee programma's onderzoeken de potentie voor grootschalige woningbouw: Stedelijk Zwolle en Stationsgebieden. Gegeven de specifieke situatie in NOVEX-gebied Regio Zwolle kan dit leiden tot het aanwijzen van nieuwe grootschalige woningbouwgebieden, waaronder een verzameling van deelgebieden waarin woningbouw en mobiliteit een grote samenhang krijgen (regiostations). Deze aanwijzing is aanvullend op het	Karakteristieke stationsomgevingen Stedelijk Zwolle	Na 2030

Afspraak	Aard	Trekker	Betrokken partners	Toelichting/ Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
				bestaande grootschalige woningbouwgebied binnen en rondom de Stadsring van de gemeente Zwolle (inclusief Spoorzone), de gebiedsontwikkelingen Stadshagen (Zwolle) en Reeve (Kampen).		
We nemen in 2024 kennis van het Parapluplan Karakteristiek Stationsomgevingen en bepalen de acties die in de uitvoeringsagenda moeten landen.	Nieuwe afspraak	Opdrachtgever en programmamanager Karakteristieke Stationsomgevingen.	Steenwijk Hardenberg Kampen Raalte Meppel Hoogeveen	In de tweede helft van 2024 is het parapluplan voor de Karakteristieke Stationsomgevingen opgeleverd. In dat parapluplan wordt voor de middelgrote kernen met een stationsomgeving een maatregelenpakket voorgesteld, gebaseerd op een integrale gebiedsontwikkeling met de daarbij behorende gebiedsbegroting. Het parapluplan is opgelijnd voor het BOL in 2024. Het maatregelenpakket wordt opgelijnd voor het BO MIRT in 2025.	Mobiliteitsstrategie Stedelijk Zwolle Vitale kernen, Gezonde BuurtenEconomie	2024-2025
We onderzoeken, samen met het Rijk, de woningbouwpotentie na 2030.	Herbevestiging/ Nieuwe afspraak	Gebiedsgerichte deelprogramma's	Rijk 4 Provincies, 22 gemeenten	We willen, samen met het Rijk, de potentie van woningbouwontwikkelingen na 2030 in beeld brengen en deze agenderen binnen het ontwerp Nota Ruimte en de woonagenda van VRO. We bouwen daarmee voort op (eerder gemaakte keuzes binnen) lokaal, provinciaal en rijksbeleid. Aandachtspunt is het goed verbinden met de woondeals, wetende de verschillende tijdschalen.	Alle programma's	2024-2025
We onderzoeken hoe we het afwegingskader Klimaatadaptieve gebouwde omgeving (rijksbeleid), de maatlat Klimaatadaptieve gebouwde omgeving en de resultaten uit de	Herbevestiging ambitie, Nieuwe afspraak	Programmamanager NOVEX	22 gemeenten 4 provincies 4 waterschappen	We onderzoeken hoe Verstedelijkingsprogramma's klimaatadaptieve maatregelen gaan implementeren in de gebiedsontwikkelingen en gebruiken daarbij de sponsstrategie en het rijksbeleid maatlat en afwegingskader klimaatadaptieve gebouwde omgeving.	Sponsstrategie en Stedelijk Zwolle Vitale Kernen, Gezonde Buurten	2024-2025

Afspraak	Aard	Trekker	Betrokken partners	Toelichting/ Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
sponsstrategie kunnen toepassen op onze woningbouwprogrammering. Daarin nemen we bestaande kaders, afspraken en programmering mee en bespreken we hoe eventuele dilemma's kunnen worden geagendeerd.			Rijk		Economie	
Centrale opgave: naar een klimaatbestendige delta						
We maken binnen het programma sponsstrategie gebiedsrapportages per stroomgebied.	Herbevestiging	Programma sponsstrategie	22 Gemeenten 4 provincies, 4 waterschappen, Rijk en waterwinbedrijven	Voor elk stroomgebied wordt een rapportage gemaakt en, daarmee en daarna, een overkoepelende Regionale Sponsstrategie.	Alle NOVEX-programma's, waterprogramma's en lopende programma's voor het landelijk gebied.	2024-2025
We maken afspraken over de borging van de resultaten van de sponsstrategie. We kijken daarbij naar de koppeling met lokaal/ provinciaal beleid en bespreken de implicaties hiervan.	Herbevestiging	Gemeenten, provincies, waterschappen, Rijk. PM'ers RSS jagen aan.	22 gemeenten 4 provincies 4 waterschappen	Voor 2030 uitwerkingen van de regionale sponsstrategie geborgd in beleid.	Alle NOVEX-programma, lopende waterprogramma's en lopende programma's voor het landelijk gebied	Uiterlijk 2030

Afspraak	Aard	Trekker	Betrokken partners	Toelichting/ Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
We gebruiken de gebiedsbiografie ¹ als inspiratiedocument voor toekomstige ontwikkelingen. De gebiedsbiografie geldt als onderlegger voor de ontwikkelprincipes.	Herbevestiging	22 gemeenten 4 provincies 4 waterschappen	22 gemeenten 4 provincies 4 waterschappen	De gebiedsbiografie helpt met het maken van keuzes om de verstedelijkingsstrategie om te zetten naar actie. Zo betekent de ambitie voor klimaatadaptief verstedelijken dat bodem en water (meer) sturend zijn. De biografie geeft hiervoor concrete handreikingen, gebaseerd op de cultuurhistorie van ons gebied.	Alle programma's	2023-2040
We spreken af om de (tussentijdse) uitkomsten vanuit de regionale sponsstrategie, zodra bekend, mee te nemen in de andere NOVEX-programma's	Nieuwe afspraak	Bestuurlijk en ambtelijke opdrachtgevers plus de PM's van de andere NOVEX-programma's	22 Gemeenten , 4 provincies, 4 waterschappen, Rijk	Geen afwenteling en minder nadruk op maakbaarheid. Inzicht creëren in het toepassen van principes water- en bodemsturend bij ruimtelijke ontwikkelingen. Ervaring opdoen in de praktijk hoe dat vorm te geven en waar je dan tegenaan loopt. Is ook input voor beleid. Voorbeelden hiervan ontstaan inmiddels in de Verkenning Ceintuurbaanzone en het parapluplan voor de Stationsgebieden.	Alle NOVEX-programma's	In ieder geval totdat het is geborgd in beleid en dan is het geborgd in het reguliere proces.
We willen onderzoeken hoe we de bredere klimaatambitie van de regio (deze is breder dan de sponsstrategie) kunnen borgen.	Nieuwe afspraak	Regio Zwolle	22 gemeenten 4 provincies 4 waterschappen	De sponsstrategie focust zich op de vraag op welke manieren hoe de partners in Regio Zwolle zich aan kunnen passen aan de klimaatverandering voor een toekomstige groei van Regio Zwolle. Daarmee, echter, borgen we nog niet de brede klimaatambitie van Regio Zwolle (denk ook aan de koppeling met natuurinclusief binnen de Regio Deal). Hoe wil de regio hiermee om gaan? We onderzoeken dit in 2025.	Alle programma's	2025
We onderzoeken wat de financiële consequenties zijn	Nieuwe afspraak	RSS voor formulering	22 gemeenten	Op dit moment brengen we inhoudelijke keuzes in beeld. Deze hebben echter financiële impact op het moment dat	Alle programma's	2025

¹ <https://www.regiozwolle.nl/bibliotheek/downloads/gebiedsbiografie-2023>

Afspraak	Aard	Trekker	Betrokken partners	Toelichting/ Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
van maatregelen in de gebiedsuitwerkingen (van strategie naar realisatie).		onderzoeksvraag (Let op: geen middelen/ capaciteit binnen het huidige programma)	4 provincies 4 waterschappen	deze gerealiseerd moeten worden, waarbij partijen vanuit zichzelf al een verantwoordelijkheid dragen. Voorstel is hier een onderzoeksvraag voor te formuleren en om daarin de relatie met andere processen mee te nemen. Nb. De verdere uitwerking hiervan betreft een nieuwe afspraak en is niet geborgd in de opzet van het huidige programma sponsstrategie)		
Centrale opgave: naar een efficiënt en duurzaam mobiliteitssysteem						
We geven uitvoering aan de afgesproken maatregelen voor regionale mobiliteit (pakket A en B) in het kader van de Regeling Woningbouw en Mobiliteit (WoMo)	Herbevestiging	Opdrachtgever en programmanager mobiliteitstransitie	Betrokken gemeenten en provincies, Rijk	Komen tot (juridisch) geborgde financiering en uitvoeringscapaciteit in combinatie met samenhangende afspraken in grootschalig woningbouwgebied Zwolle	Stedelijk Zwolle Karakteristieke stationsomgevingen	2024-2035
We doen onderzoek op drie corridors 1) F50 Apeldoorn-Heerde-Hattem-Zwolle 2) A28 Meppel-Zwartewaterland-Dalfsen-Staphorst-Zwolle	Herbevestiging	Opdrachtgever en programmanager mobiliteitstransitie	Betrokken gemeenten en provincies, Rijk	Middels deze specifieke onderzoeken komen tot samenwerking op de corridors en het optimaal functioneren van het Daily Urban System. Deze samenwerking richt zich op twee schaalniveaus. De één is het regionale schaalniveau waarbij invulling wordt gegeven aan totale bereikbaarheid. Het andere schaalniveau is de eigen gekaderde omgeving van de specifieke onderzoeken.	Alle programma's	2024-2025

Afspraak	Aard	Trekker	Betrokken partners	Toelichting/ Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
3) Handelingsperspectief III Nunspeet-Elburg-Zwolle Deze onderzoeken zijn geborgd in het programma Regionale Bereikbaarheid en vallen onder de vastgestelde maatregelen van pakket B, het langzaamverkeersnetwerk en de regionale hub-strategie.						
We verbreden het programma mobiliteit met een nieuwe (breed) Mobiliteitsstrategie en noemen het programma Regionale Bereikbaarheid	Herbevestiging	Opdrachtgever en programmamanager Regionale Bereikbaarheid	4 provincies 22 gemeenten Rijk	In de Stuurgroep Ruimte is afgesproken om het programma Regionale Mobiliteitstransitie te verbreden tot een Regionale Mobiliteitsstrategie. Binnen die verbreding past een herijking van het pakket C zoals dat destijds is ingebracht bij het Rijk in het MIRT en het herijken van de bereikbaarheidsanalyse van Regio Zwolle die onderliggend is gemaakt (in kader Verstedelijkingsstrategie/MIRT onderzoek Zwolle en omgeving).	Stedelijk Zwolle Karakteristieke stationsomgevingen Vitale Kernen Gezonde Buurten	2024/2025
We brengen alle gemaakte (bestuurlijke) afspraken op mobiliteit en mobiliteitsrandvoorwaarden in beeld en bepalen of deze in de uitvoeringsagenda NOVEX thuishoren	Nieuwe afspraak	Opdrachtgever en programmamanager Mobiliteitsstrategie.	4 provincies, 22 gemeenten , Rijk	We nemen de afspraken die gemaakt zijn, maar niet zijn opgenomen in het huidige programma mobiliteitstransitie, op in de volgende versie van de uitvoeringsagenda/het brede programma Regionale Bereikbaarheid, op het moment dat deze van belang zijn voor onze regionale agenda en de NOVEX-ambities.	Alle programma's	2024/2025

Afspraak	Aard	Trekker	Betrokken partners	Toelichting/ Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
Centrale opgave: naar een conjunctuur bestendige economie						
We betrekken de REB2040 bij uitwerking lokaal/ provinciaal beleid	Herbevestiging	Dit is een afspraak gemaakt binnen het PHO EZ Regio en Stuurgroep REB2040 (4 prov. & regio)	22 gemeenten 4 provincies regio	Het rapport 'Ruimtelijk Economische Bouwsteen 2040' is opgeleverd. Met de REB2040 is een belangrijke eerste stap gezet naar een langjarige strategische samenwerking in de regio op het thema 'ruimte voor economie'. De REB2040 is een bouwsteen voor toekomstig economisch en ruimtelijk beleid en heeft daarmee geen formele, juridische status. De komende periode monitoren we beoogde doorwerking.	Alle programma's	2024/2025
We verkennen de samenhang van de REB2040 met andere programma's	Nieuwe afspraak	Opdrachtgever en programmanager REB2040.	22 gemeenten 4 provincies Regio	De redeneerlijn en aanbevelingen van de REB2040 vormen een startpunt voor verdere dialoog in ruimtelijke planprocessen en in economische beleidskaders. Het is de komende periode van belang om de REB2040-zoekgebieden nader te verkennen en te bezien welke relaties met en effecten op de andere NOVEX-programma's en vice versa zijn. In het kader van deze uitvoeringsagenda is daarmee een start gemaakt.	Alle programma's	2024/2025
Samenwerken aan het NOVEX-Gebied Regio Zwolle						
We nemen de ontwikkelprincipes van de verstedelijkingsstrategie mee als ontwikkel- en afwegingskader bij stedelijke	Herbevestiging	22 gemeenten	22 gemeenten 4 provincies	Om te komen tot de uitvoering van de verstedelijkingsstrategie in onze regio werken we aan onze ruimtelijke opgaven volgens zeven leidende ontwikkelprincipes (zie ook de bijlage 2). Deze ontwikkelprincipes vormen samen het kompas van de	Alle programma's	2022-2040

Afspraak	Aard	Trekker	Betrokken partners	Toelichting/ Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
ontwikkelingen.				verstedelijkingsstrategie en bepalen onze inzet op de hoofdogaven voor wonen, werken, mobiliteit en klimaat.		
We maken een uitvoeringsagenda 2.0, met gebiedsgerichte integrale uitwerkingen.	Nieuwe afspraak	Programmanager NOVEX-Gebied	Alle deelprogramma's	We maken gebiedsgerichte integrale uitwerkingen waarbij de systeemprogramma's bereikbaarheid en sponsstrategie met de verstedelijkingsprogramma's (die al gebiedsspecifiek zijn) geïntegreerd worden. Er wordt gekozen voor een indeling van gebieden die voor alle partijen werkbaar is (stroomgebieden, verstedelijkingsprogramma's, provincies).	Alle programma's	2024-2025
We maken een RIA (Regionale investeringsagenda)	Nieuwe afspraak	Programmanager NOVEX-Gebied	Alle deelprogramma's, Rijk, provincies, waterschappen	We maken voor de uitvoeringsagenda een RIA waarin de (financiële) middelen benodigd voor de afspraken in de uitvoeringsagenda inzichtelijk worden gemaakt. Dat zijn middelen van gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk. Waarbij gestreefd wordt naar zoveel mogelijk ontschotting.	Alle programma's	2024-2025

1. INLEIDING

Voor u ligt de uitvoeringsagenda van het NOVEX-Gebied Regio Zwolle. De uitvoeringsagenda is de volgende stap in onze NOVEX-samenwerking tussen Rijk en Regio. We volgen daarmee het reguliere NOVEX-proces en tegelijkertijd geven we hier invulling aan op een manier die bij Regio Zwolle past.

In deze uitvoeringsagenda maken we onze ruimtelijke ambities inzichtelijk en beschrijven we concrete afspraken, nog te maken afspraken of nog uit te voeren onderzoeken. Het is een hulpmiddel bij de operationalisering van het ontwikkelperspectief². We beschrijven in deze agenda hoe we inhoudelijke dilemma's op gebiedsniveau in beeld brengen en hoe we die op de juiste plek agenderen. Daarmee werken we adaptief aan onze opgave en zorgen we voor betrokkenheid van partners op het daarvoor geschikte moment.

Adaptief, omdat onze uitvoeringsagenda daarmee via een logisch proces, steeds weer nieuwe of meer gedetailleerde inhoud aan onze agenda toevoegt. Daarmee is de procesmatige en inhoudelijke doelstelling van onze uitvoeringsagenda gelijkwaardig. Uiteindelijk moet de uitvoeringsagenda leiden tot afspraken tussen overheden (regio, provincie(s), waterschappen, Rijk) over resultaten, taken, inzet en financiering gegeven de doelstellingen voor het NOVEX-Gebied.

Onze inhoudelijke ambities, zoals vastgelegd in onze verstedelijkingsstrategie³ en het ontwikkelperspectief, hebben we in Regio Zwolle vertaald in een vijftal NOVEX-programma's en onderzocht in de Ruimtelijke Economische Bouwsteen (REB2040). De vijf NOVEX-programma's kennen een afgebakende scope en doelstelling. Met deze uitvoeringsagenda willen we de effecten van deze programma's gebiedsgericht inzichtelijk maken. We willen daarmee enerzijds eventuele hiaten (nog te maken beleidskeuzes en/of investeringsopgaven) op tafel krijgen en anderzijds de betrokkenheid van de hele regio bij de NOVEX-agenda vergroten. Hoe? Dat leggen we in dit document uit.

In het hoofdstuk 'samenvattende afspraken' hebben we onze belangrijkste afspraken vastgelegd. De rest van dit document dient als onderlegger hierbij. We beschrijven in hoofdstuk 2 de opgave waar we als regio voor aan de lat staan. In hoofdstuk 3 gaan we nader in op de plek en positie van de uitvoeringsagenda in de NOVEX-samenwerking, waarna we beschrijven hoe we hier op onze manier invulling aangeven. In hoofdstuk 4 beschrijven we hoe deze uitvoeringsagenda moet gaan werken en hoe we daar met elkaar sturing aan geven (governance).

Het is onze ambitie om in de volgende versie van de uitvoeringsagenda afspraken en dilemma's op deelgebied niveau te presenteren. In bijlage 3 treft u een voorbeeld aan - van het stroomgebied Sallandse Weteringen - van hoe dit eruit zou kunnen zien. Daarbij hoort ook een financiële paragraaf in de vorm van een regionale investeringsagenda (RIA).

²https://cdn.prod.website-files.com/651d1c0b23ee2d3ef7a91e08/66bc8396f63426cb494e5746_Ontwikkelperspectief%20Regio%20Zwolle.pdf

³ https://regiozwolle.info/wp-content/uploads/2023/02/20230206_Zwolle_strategieboek_printversie_boek_spreads-1.pdf

2. DE OPGAVE IN DE REGIO ZWOLLE

In februari 2023 is voor het NOVEX-Gebied Regio Zwolle de Verstedelijkingsstrategie⁴ vastgesteld. De Verstedelijkingsstrategie kent de titel *‘Warme harten in een klimaatadaptieve delta’*. De centrale opgave van het NOVEX-Gebied Regio Zwolle is het klimaatadaptief accommoderen van de stedelijke en economische groei van de regio, mét behoud en ontwikkeling van de kwaliteit van de leefomgeving en bereikbaarheid.

De regionale ambities voor verstedelijking en klimaat hebben bijgedragen aan de benoeming van tot NOVEX-Gebied. Samen met het Rijk staan we voor het realiseren van minimaal 50.000 woningen en bieden we ruimte aan 20.000 nieuwe arbeidsplaatsen in de periode tot 2040, in samenhang met een mobiliteitstransitie in onze dynamische en kwetsbare delta. Door haar ligging in de delta van de IJssel én de Vecht is de regio extra kwetsbaar voor klimaatverandering.

Groeien met behoud van de goede leefomgeving en met een menselijke maat, op een toekomstbestendige manier met oog voor klimaatadaptatie en waterveiligheid en de verbinding tussen stad en platteland is het devies. fungeert als Nederland in het klein, waar veel (landelijke) vraagstukken samenkomen. Als *demo delta* werken we nauw samen met het Rijk om oplossingen te vinden voor deze uitdagingen.

A. VIER CENTRALE OPGAVEN

In het NOVEX-Gebied Regio Zwolle staan vier opgaven centraal:

1. Wonen

Onze ambitie is om 50.000 woningen toe te voegen aan onze woningvoorraad. Vanuit de woningbouwopgave werken we aan vitale steden en dorpen. Dit doen we door te bouwen waar de mensen zijn of waar ze dagelijks voor hun werk naar toe gaan. We realiseren zo veel mogelijk woningen binnen het bestaand bebouwd gebied. Deze verdichting moet passen binnen de menselijke maat en de lokale context. De woningbouwopgave gaat over nieuwbouw en aanpassingen die nodig zijn in de bestaande stedelijke gebieden.

2. Economie

De economie van Regio Zwolle is afgelopen decennium sterk gegroeid. Het betreft een regio met een divers en breed economisch profiel, dat zich in vergelijking tot andere economische regio's de laatste jaren goed heeft ontwikkeld. Vanuit de Verstedelijkingsstrategie zetten we in op een conjunctuurbestendige economie waarin we kiezen voor een regio in balans; we bouwen woningen in de nabijheid van werkgelegenheid en vice versa.

3. Mobiliteit

We streven naar een efficiënt en duurzaam mobiliteitssysteem voor de hele Regio Zwolle. De verstedelijkingsopgave biedt kansen om de mobiliteitstransitie te versnellen en andersom helpt de transitie om ruimte te maken voor verstedelijking en ontwikkeling.

4. Klimaat

De klimaatopgave is gericht op het realiseren van een klimaatbestendige delta voor hittestress, wateroverlast, droogte en waterveiligheid. We ontwikkelen klimaatrobuust, waarbij het water- en bodemsysteem sturend is.

⁴ [Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle 2023.pdf](#)

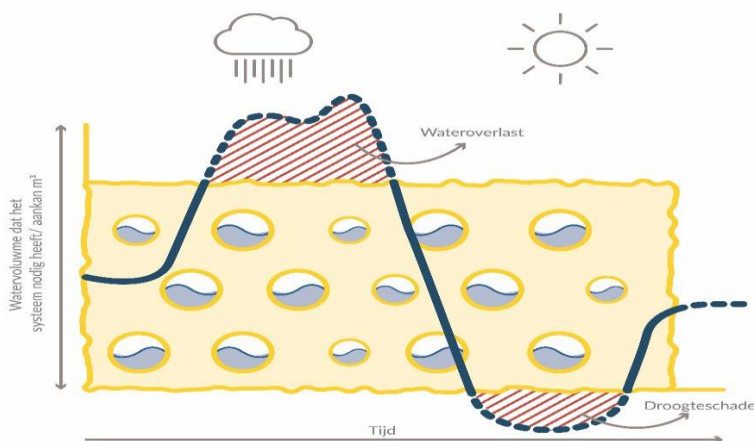
B. VIJF PROGRAMMA'S EN ZEVEN ONTWIKKELPRINCIPES

Deze opgaven zijn vertaald in 5 NOVEX-programma's en 7 ontwikkelprincipes (zie daarvoor bijlage 2). De Ruimtelijke Economische Bouwsteen 2040 (REB2040) heeft daarnaast de opgaven die samenhangen met de veranderende regionale economie onderzocht.

Binnen de NOVEX-programma's maken we onderscheid tussen twee systeemprogramma's en drie gebiedsprogramma's. Met de drie inhoudelijke en gebiedsgerichte programma's (Stedelijk Zwolle, Karakteristieke Stationsomgevingen en Vitale Kernen & Gezonde Buurten) geven we onder meer vorm aan onze ambitie om 50.000 woningen toe te voegen. De twee systeemprogramma's (de Regionale Sponsstrategie en Regionale Bereikbaarheid dragen aan deze ambitie bij met handvatten voor het klimaatadaptief ontwikkelen en door de transitie op mobiliteit vorm te geven. Tezamen een totaalpakket van programma's - elk met een eigen scope, timing en maatregelenpakket - om onze ambitie waar te maken. We beschrijven ze kort:

1. Regionale Sponsstrategie

In samenwerking tussen provincies, waterschappen en gemeenten wordt gewerkt aan de klimaatadaptieve inpassing van de verstedelijkingsopgave op basis van het Afwegingskader Klimaatadaptieve gebouwde omgeving en het principe water- en bodemsturend. Daarbij beantwoorden we de vraag waar we water infiltreren, vertragen en bergen, zodat de regio maximaal klimaatadaptief kan worden ingericht. Het geeft inzicht in de lange termijn klimateffecten met betrekking tot water, brengt oplossingsrichtingen in beeld voor wat betreft systeemkeuzes en maakt de doorvertaling naar afwegingen voor klimaatbestendige locatie- en ontwikkelkeuzes voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Het programma biedt perspectief op hoe klimaatadaptatie maatregelen en ruimtelijke opgaven in samenhang kunnen worden opgelost en bijdragen aan een aantrekkelijke en klimaatbestendige regio.



Visualisatie van sponswerking

C. Regionale Bereikbaarheid en Mobiliteitstransitie

Het programma Regionale Bereikbaarheid gaat over het bereikbaar houden van de regio (in combinatie met) een goed functionerend Daily Urban System (DUS). De uitdaging ligt in het realiseren van een mobiliteitstransitie in de Regio Zwolle, waarbij oplossingsruimte ligt in het voorkomen en verduurzamen

van mobiliteit. Hier kunnen de verstedelijkingskeuzes sterk in sturen. Uitgegaan wordt daarbij van het STOMP-principe in de volgorde van gewenst gedrag: (Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Mobility as a Service (MaaS) en ten slotte gebruik van de Privéauto).

Specifiek wordt aan de slag gegaan met:

- Optimalisatie van de bereikbaarheid van het stedelijk netwerk Zwolle voor regionaal fietsverkeer en OV (= pakket B BO MIRT waarin maatregelen zijn opgenomen voor de mobiliteitstransitie voor de stad Zwolle en de nabije omgeving (15 km rondom));
- Herijking/herziening van het Regio Zwolle brede maatregelen pakket C zoals voortgekomen uit het MIRT onderzoek Zwolle en omgeving, maar niet gefinancierd door het Rijk uit de WoMo-gelden;
- Planvorming om invoering van het STOMP-principe (door middel van normen en maatregelen) in nieuwbouwwijken en het stimuleren van STOMP op termijn van bestaande wijken in de regio mogelijk te maken.

Het programma mobiliteitstransitie heeft een sterke samenhang met de programma's Karakteristieke Stationsomgevingen, Stedelijk Zwolle en Vitale Kernen en Gezonde buurten. In de Stuurgroep Ruimte van 22 mei 2024 is besloten om de coördinatie op de regiobrede mobiliteitsstrategie en de grote (Rijks-) infrastructurele dossiers (weg/water/spoor) aan het programma toe te voegen op het niveau van Regio Zwolle en het creëren van een daarop gebaseerde Regionale Mobiliteitsaanpak. Om die reden heet het programma Regionale Bereikbaarheid. Om dit programma te ontwikkelen is begin 2025 een kwartiermaker aangesteld, die in overleg met alle partners in de regio gaat kijken hoe deze mobiliteitstransitie in Regio Zwolle kan worden verwezenlijkt, welke tijd en middelen dit gaat kosten, en welke aanpak dit vraagt van de partners afzonderlijk of door de partners gezamenlijk binnen de Regio Zwolle. Na de bestuurlijke vaststelling van het programmaplan in 2025 kan het programma Regionale Bereikbaarheid van start gaan.

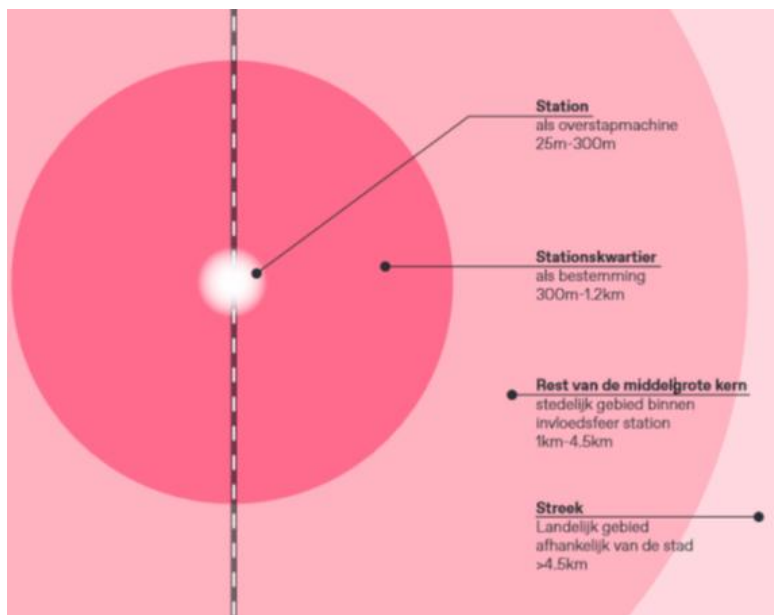
D. Stedelijk Zwolle

Het programma Stedelijk Zwolle gaat over een stevige verdichting in en vergroening van het historisch centrum, het stationsgebied en langs delen van de stedelijke ring van Zwolle. Deze toename van verstedelijking levert een bijzonder en uniek (hoog)stedelijk woon- en werkmilieu op voor de hele regio. Het programma draagt hiermee bij aan de forse ambitie van Regio Zwolle op het gebied van woningbouw. Voor het lopende decennium zijn de plannen concreet en verankerd in de gemeentelijke Omgevingsvisie. Een groot deel van de plannen is tevens onderdeel van het grootschalig ontwikkelgebied Spoorzone/Stedelijke Zwolle, waarbij gemeente, Rijk en provincie samenwerken aan binnen- en hoogstedelijke woningbouw in combinatie met verbetering van (regionale) bereikbaarheid. Voor de periode na 2030 wordt verkend hoe via lokale verdichting en grootschalige transformatie zowel in, om en buiten de stad woningen kunnen worden toegevoegd op een manier die past bij het unieke Zwolse woningbouw karakter. In totaal, met zichtjaar 2040, gezien vanuit 2020 gaat het om 15.000 tot 25.000 woningen. Dat gebeurt vanuit de ontwikkelprincipes en daarmee in samenhang met de opgaven voor de mobiliteitstransitie op stedelijke en regionale schaal, een bijdrage aan de regionale klimaatadaptatie in samenhang met stedelijke gebiedsontwikkeling en tot slot het verder ontwikkelen van specifieke stedelijke economische functies en bedrijvigheid, om daarmee regionale economische groei te bewerkstelligen.

E. Karakteristieke Stationsomgevingen

In dit programma werken de gemeenten Steenwijkerland, Hardenberg, Kampen, Raalte, Meppel en Hoogeveen samen aan de ontwikkeling van hun stationsgebieden en directe omgeving. De steden met een streekfunctie hebben een belangrijke bijdrage aan de ontwikkelopgave uit de Verstedelijkingsstrategie. Zo ontwikkelen de steden een groot gedeelte van de regionale woningbouwopgave (10.000-16.000 woningen), creëren door hun streekfunctie circa 6000 nieuwe

arbeidsplaatsen en is het station een belangrijke hubfunctie in de subregio om op die wijze bij te dragen aan de mobiliteitstransitie. Het belang van het programma is mede gelegen in de brugfunctie die deze streekcentra kunnen vervullen tussen enerzijds de stad Zwolle en anderzijds hun omliggende kernen. Het laat de integraliteit van onze opgave en onderliggende samenhang daarmee goed zien.



Schematische weergave opgave middelgrote kern met streekfunctie

F. Vitale Kernen en Gezonde Buurten

Het programma Vitale Kernen en Gezonde Buurten streeft naar een goede balans tussen stad en land. De focus ligt op het behouden en versterken van de vitaliteit en leefbaarheid van kernen en buurten. Het omvat het in kaart brengen van de woningprogrammering in relatie tot de Verstedelijkingsstrategie⁵ en het leggen van verbindingen met klimaat- en mobiliteitsopgaven. We streven naar het versterken van lokale initiatieven, vooral waar het gaat om woningbouw. Het programma Vitale Kernen en Gezonde Buurten kent een relatie met de Regio Deal Regio Zwolle vijfde tranche. Daarbij is het versterken van het organiserend vermogen van de verschillende deelgebieden een belangrijk aandachtspunt.

G. Ruimtelijke Economische Bouwsteen (REB2040)

Voor een welvarende regio met groeiambities is het essentieel dat er ruimte is voor werk, ondernemerschap en innovatie om de brede welvaart te ondersteunen. Bedrijventerreinen maken innovatie en vernieuwing mogelijk, bieden ruimte om bij te dragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen, creëren werkgelegenheid voor een groeiende bevolking en kunnen door slimme clustering bijdragen aan een goede ruimtelijke ontwikkeling van de regio. Nut en noodzaak voor ruimte is vooral gelegen in het faciliteren van de groei van lokale en regionale (met een internationale uitwerking) bedrijvigheid. Het is noodzakelijk om kwalitatieve economische groei en ontwikkeling van het MKB mogelijk te maken. Transitie voor een circulaire economie, energie en digitalisering vragen daarnaast extra ruimte de komende jaren. Dit aspect agenderen partijen nu met de REB2040. Een bouwsteen voor de gemeentelijke en provinciale Omgevingsvisies, ruimtelijke arrangementen en andere beleidskaders waarin brede ruimtelijke afwegingen plaatsvinden over bijvoorbeeld wonen, agrarische activiteiten, recreatie, water/bodem, groen en energie. Daarmee is de bouwsteen ook relevant bij de afwegingen in de

⁵ In de verstedelijkingsstrategie wordt gerekend met een aantal van 10.000 tot 17.000 woningen, in de woningbouwprogrammering breed ligt dit aantal vermoedelijk hoger.

uitwerking van de NOVEX- programma's. Zo vraagt de ontwikkeling van regionale bedrijventerreinen dat zoekgebieden worden verkend, zonder dat daarbij locaties vaststaan. De REB2040 vormt de start van deze regionale dialoog.

Ontwikkelprijncipes zijn er voor de hele regio!

Gelijktijdig met het uitvoeren van de programma's dragen alle gemeenten, provincies en waterschappen bij aan de regionale ambitie door middel van concrete gebiedsontwikkelingen, vanuit de geformuleerde ontwikkelprincipes (bijlage 2) en in lijn met lokaal, provinciaal en Rijksbeleid. De NOVEX- gebiedsprogramma's kunnen als voorbeeld/inspiratie dienen van hoe de ambities kunnen worden vertaald en wat voor afspraken daarvoor gemaakt kunnen worden tussen provincie-Rijk-regio.

3. VAN ONTWIKKELPERSPECTIEF NAAR UITVOERINGSAGENDA

In het NOVEX-proces werken we samen aan de realisatie van onze ambities. In deze paragraaf schetsen we de plek en positie van voorliggende uitvoeringsagenda in dit proces. In elk NOVEX-Gebied wordt op basis van het ontwikkelperspectief toegewerkt naar een uitvoeringsagenda. Dit proces staat in de onderstaande afbeelding.



De verstedelijkingsstrategie en het ontwikkelperspectief zijn door de vier provincies binnen Regio Zwolle (Gelderland, Flevoland, Drenthe en Overijssel) meegenomen in hun ruimtelijke voorstellen. De ruimtelijke voorstellen vormen het antwoord van de provincies op de vraag van het Rijk om een bijdrage te leveren aan de (landelijke) ruimtelijke puzzel, op weg naar een nieuwe Nota Ruimte. In de uitvoeringsagenda worden de acties en afspraken opgenomen die nodig zijn om het Ontwikkelperspectief tot uitvoering te brengen.

De uitvoeringsagenda bouwt voort op reeds gemaakte inhoudelijke en financiële afspraken zoals de woondeals, grootschalige woningbouwlocaties, mobiliteitsafspraken voor verstedelijking (WoMo) waarbij water en bodem sturend zijn. Inhoudelijk bestaat de agenda uiteindelijk uit: programmering van de aanpak, afspraken en acties om de hoofdoopgaven te realiseren, governance en monitoring en een opmaat naar de regionale investeringsagenda (RIA).

A. DE REGIONALE INVULLING VAN DE UITVOERINGSAGENDA

De unieke propositie van Regio Zwolle is dat we verstedelijken via drie gelijkwaardige gebiedsprogramma's (Stedelijk Zwolle, Karakteristieke Stationsomgevingen en Vitale Kernen), gedragen door de twee systeemprogramma's (Regionale Sponsstrategie en Regionale Bereikbaarheid). De REB2040 agendeert daarnaast opgaven die samenhangen met de veranderende regionale economie. Deze benadering is vertaald in deze uitvoeringsagenda.

Voor de werking van onze uitvoeringsagenda hebben we **tien uitgangspunten** geformuleerd:

1. We gebruiken de uitvoeringsagenda als instrument om **integraal inzicht** te verschaffen in de gebiedsgerichte effecten van de NOVEX-programma's.
2. We volgen het ritme van de programma's. In verband met verschillende fases van de programma's kiezen we voor een **adaptieve** uitvoeringsagenda.
3. **Periodiek herijken** we de inhoud van de uitvoeringsagenda, voegen we inhoud toe en sturen we bij daar waar dat nodig is. In de diverse programma's worden concrete producten gemaakt die in/via (lokale) besluitvorming moeten worden verankerd. We integreren deze producten in de uitvoeringsagenda, zodra ze er zijn.
4. We geven in de uitvoeringsagenda **gebiedsgericht** inzicht. Zo ontstaat er een beeld van de verschillende acties en keuzes in een gebied en de onderlinge afhankelijkheden.
5. De **gebiedsprogramma's** zijn de **basis** van de integrale vertaling van de opgaven in gebiedsontwikkelingen. Concreet betekent dit dat de gebiedsprogramma's rekening houden met

de bestaande kaders en, daar waar mogelijk, met de dan bekende ambities.

6. De uitvoeringsagenda biedt inzicht in beleids-/investerings-/structurerende keuzes, die **meerdere of alle** partijen in Regio Zwolle aangaan en benodigde afspraken daarvoor tussen gemeenten-waterschappen-provincie-Rijk.
7. In het proces van de sponsstrategie en het programma Regionale Mobiliteitsstrategie worden ten behoeve van de integraliteit de andere NOVEX-programma's aan de **voorkant** betrokken.
8. We hebben continu aandacht voor de verschillende **tijdschalen** (korte termijn-2030-2040-2100).
9. Besluitvorming blijft plaatsvinden binnen de **bestaande governance**-structuur, waarbij het Huis van Thorbecke leidend is.
10. In Regio Zwolle dragen alle gemeenten, provincies en waterschappen bij aan de regionale ambitie door middel van **concrete gebiedsontwikkelingen**, vanuit de geformuleerde ontwikkelprincipes (zie bijlage 3) en in lijn met lokaal, provinciaal en rijksbeleid.

B. ADAPTIEF PROCES

Onze uitvoeringsagenda vullen we adaptief. We voegen steeds nieuwe inhoud toe, op het moment dat deze inhoud vanuit de diverse programma's op tafel komt.

U treft in deze 1.0-versie aan:

1. Een uitleg van hoe we het proces inrichten rondom het inzichtelijk maken van de effecten van de inhoudelijke programma's op gebiedsniveau.
2. Een beschrijving van de status van de uitvoeringsagenda, waar de afwegingen worden gemaakt en hoe de besluitvorming over concrete producten zal verlopen.
3. Een beschrijving van de manier waarop we de bespreking van de dilemma's gestructureerd kunnen vormgeven en vastleggen.
4. Een beschrijving en fasering van de activiteiten binnen programma's in de deelgebieden en hoe de verbinding tussen de verschillende deelprogramma's wordt gemaakt.

In een volgende versie voegen we hieraan toe:

5. Een eerste beeld van de opgaven en betrokken partijen per deelgebied.
6. Een kaartbeeld van reeds gemaakte afspraken zoals vastgelegd in woondeals, grootschalige woningbouwlocaties, mobiliteitsafspraken (WoMo), klimaatadaptieve opgaven en investeringen in hoofdwatersysteem (opzet IJsselmeer, Reevediep).
7. Overzicht van kansrijke programma's binnen Rijk, provincie, gemeenten, waterschappen en regio voor acties, borging en financiering (bijvoorbeeld Regio Deal, Deltaprogramma, programma mobiliteit provincie, gebiedsontwikkelingen, programma's waterschappen, etc.).

C. VASTE MOMENTEN IN HET PROCES VOOR RIJK-REGIO-AFSPRAKEN

Er is een tweetal jaarlijkse momenten waarop afspraken worden gemaakt tussen Rijk en regio: het BO Leefomgeving en BO MIRT. Deze afspraken worden voorbereid in voorafgaande directeuren- en Stuurgroep overleggen voor het NOVEX-gebied Regio Zwolle. Voor de uitvoeringsagenda geldt dat de Stuurgroep Ruimte de aangevulde versies telkens vaststelt als voorstellen voor één van beide BO's. We gaan ervan uit dat we in de opvolgende jaren het proces op gelijke wijze voortzetten.

4.PROCES OM TE KOMEN TOT AFSPRAKEN

In de uitvoeringsagenda maken we inzichtelijk wat de effecten zijn van de verstedelijkingsstrategie: welke maatregelen/afspraken nemen/maken we en welke moeten we nog onderzoeken. Dit hoofdstuk gaat over hoe we het **proces organiseren** zodat **besluitvorming** op het juiste moment op de juiste plek plaatsvindt. We staan eerst stil bij de werkwijze om te komen tot inhoudelijke keuzes en vervolgens bij de manier van besluitvorming over dilemma's. Wie neemt wanneer, welk besluit?

A. IDENTIFICERING VAN INHOUDELIJKE DILEMMA'S EN BENODIGDE AFSPRAKEN

De opgaven uit de Verstedelijkingsstrategie zijn vertaald in 5 NOVEX-programma's en 7 ontwikkelprincipes (bijlage 2). Alle programma's kennen een eigen programmaplan en programmaorganisatie (o.a. programmamanagers, ambtelijk opdrachtgevers en bestuurlijk opdrachtgevers). In de programma's wordt de aanpak van de opgaven verder uitgewerkt.

De programmamanagers, ambtelijk opdrachtgevers en bestuurlijk opdrachtgevers van ieder programma ontmoeten hun evenknieën van de andere programma's in respectievelijk het Kernteam, Directeurenoverleg en de Stuurgroep. Deze overleggen hebben gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de realisatie van de opgave uit de Verstedelijkingsstrategie. De NOVEX-programmamanagers, ambtelijk opdrachtgevers en bestuurlijk opdrachtgevers hebben naast hun verantwoordelijkheid voor de individuele programma's ook **gezamenlijk de verantwoordelijkheid** voor het **geheel**. In de genoemde overleggen worden de raakvlakken tussen de programma's en eventuele dilemma's die hieruit voortkomen inzichtelijk gemaakt. Het Kernteam (overleg van programmamanagers en vertegenwoordigers van alle partners) deelt inhoud met elkaar, constateert inhoudelijke dilemma's en bereidt besluitvorming over geconstateerde dilemma's voor. In deze paragraaf beschrijven we daarvoor de werkwijze:

1. De insteek van deze uitvoeringsagenda is om (uiteindelijk) gebiedsgericht inzichtelijk te maken wat de effecten zijn van de gebiedsontwikkelingen op de geformuleerde doelstellingen en ambities van de verstedelijkingsstrategie en het ontwikkelperspectief. Op basis van deze inzichten volgen keuzes en afspraken, inhoudelijk: voor tegenstellingen in ambities (dilemma's), financieel: voor te treffen investeringen en organisatorisch: de samenwerking voor opvolgende activiteiten.
2. Het Kernteam staat aan de lat voor het definiëren van dilemma's. Dilemma's worden uiteengezet aan de hand van de volgende aspecten:
 - a. Termijnen waarop dilemma's kunnen spelen:
 - i. Dilemma's die op de korte termijn (tot 2030) spelen en waarbij maatregelen nu moeten worden genomen, primair door de organisaties die eigenstandige verantwoordelijkheid dragen (gemeenten, provincies, waterschappen).
 - ii. Dilemma's die op de middellange termijn (2030-2040) spelen en qua tijdschaal gelijk oplopen met de gebiedsprogramma's en daarin moeten landen.
 - iii. Dilemma's op de lange termijn (2040 en verder) die als ambitie agenderend in de uitvoeringsagenda worden opgenomen⁶.

⁶ Bij met name deze dilemma's spelen de ontwikkelprincipes uit de verstedelijkingsstrategie een rol, omdat projecten in deze tijdschaal nog minder kaderstellend vastgelegd zijn.

- b. De opgaven die met elkaar in conflict komen:
 - i. Wonen
 - ii. Economie
 - iii. Mobiliteit
 - iv. Klimaatbestendigheid
 - c. Aard van het dilemma:
 - i. Strategisch (beleid, samenwerking tussen overheden, ambities)
 - ii. Tactisch (ruimtelijke afwegingen, samenwerking tussen overheden)
 - iii. Operationeel (concrete ontwikkeling)
 - d. Maatschappelijke urgentie/belang voor realisatie van de betreffende opgave
 - i. Hoog
 - ii. Gemiddeld
 - iii. Laag
3. Het Kernteam brengt de betrokken partners in beeld via een stakeholderanalyse.
4. Op basis van de stakeholderanalyse wordt een voorstel gedaan voor wie trekker wordt van het proces om te komen tot een doorbraak in het dilemma:
- a. onafhankelijk trekker;
 - b. procesregisseur NOVEX;
 - c. programmamanager;
 - d. ambtelijke opdrachtgever;
 - e. bestuurlijk opdrachtgever;
 - f. ambtenaar/bestuurder uit een organisatie;
 - g. anders.

B. AGENDERING VAN DILEMMA'S/AFSPRAKEN

Over de geïdentificeerde dilemma's dienen besluiten genomen te worden. Dit valt uiteen in twee hoofdsporen:

1. Het spoor van democratische legitimering binnen en tussen bevoegde gezagen. Daarvoor is het essentieel dat verstedelijkingsstrategie en ontwikkelperspectief doorwerking hebben/vinden in het omgevingsbeleid (van Nota Ruimte, tot en met Omgevingsvisies en eventueel omgevingsprogramma's). Binnen dit spoor kan **vanuit de samenwerking in het NOVEX-Gebied advies worden (mee)gegeven** ten behoeve van deze besluitvorming.
2. Het spoor waarin binnen de samenwerking van het NOVEX-Gebied besluiten worden genomen over afspraken over tegenstellingen in ambities (dilemma's), te treffen investeringen en de samenwerking voor opvolgende activiteiten. Deze besluiten worden verankerd in de uitvoeringsagenda en de Regionale investeringsagenda.

De afspraken in het tweede spoor maken we tussen Rijk en regio en/of tussen partijen in de regio onderling en gaan enkel over opgaven met een regionaal samenbindend karakter. Vanuit de deelprogramma's worden deze afspraken voorbereid, of wordt geadresseerd welke partners in de regio's verantwoordelijk zijn om te komen tot deze afspraken. Ook zorgen de programma's dat deze partijen verantwoordelijkheid nemen.

Alle noodzakelijke acties en producten om te komen tot de afspraken leggen we vast in de uitvoeringsagenda, evenals de vastgestelde afspraken en hoe deze na te komen (inclusief tijdspad). Deze regionale coördinatie op de realisatie van de afspraken in relatie tot de verstedelijkingsstrategie zorgt voor een goede integratie van de opgaven, zicht op uitdagingen en kansen en geeft de mogelijkheid om versterking bij elkaar te zoeken. Dit draagt bij aan een effectieve inzet van investeringen voor de hele regio.

We hanteren de volgende werkwijze voor het agenderen van dilemma's:

1. Vaststellen aanpak van het dilemma in afstemming met het Directeurenoverleg.
2. Partners betrekken (ambtelijk, bestuurlijk, participatie inwoners).
3. Directeuren-/Stuurgroep overleg informeren over voortgang.
4. Het beschreven dilemma en het voorstel voor het besluit wordt via het Directeurenoverleg voorgelegd aan de Stuurgroep. De Stuurgroep geeft haar oordeel over het voorgestelde besluit voor het dilemma. Dit oordeel wordt als advies meegegeven in te treffen afspraken tussen partners.

BIJLAGE 1 - SAMENVATTING AFSPRAKEN PER PROGRAMMA

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
STEDELIJK ZWOLLE						
Uitvoeren van een gebiedsverkenning voor de Ceintuurbaanzone als potentieel grootschalig verstedelijkingsgebied	Herbevestiging	Gemeente Zwolle	Provincie Overijssel Waterschap Drents Overijsselse Delta Rijk (IenW/BZK/EZK) Omliggende gemeenten Rijkswaterstaat Regio Zwolle	Nadere uitspraak potentie t.o.v. thema's: (Hoogstedelijke) Woningbouw - Sponswerking/ klimaatadaptatie - Mobiliteitstransitie - Groei werkgelegenheid	Sponsstrategie (Salland) Mobiliteitsstrategie (hubs, fietsbereikbaarheid)	Q4 2023 - Q3 2024

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
Bijdragen aan nadere afspraken en uitvoering regionaal mobiliteitspakket B	Herbevestiging	Gemeente Zwolle	Regio Zwolle/Provincie Overijssel als trekker van het programma	Komen tot een succesvolle SPUK-aanvraag, geborgde financiering en uitvoeringscapaciteit In combinatie met grootschalige woningbouw Zwolle	Mobiliteitsstrategie (Trekker Regio Zwolle/Provincie Overijssel)	2024 – 2035
Regie voeren en realiseren regionaal mobiliteitspakket Deel A Spoorzone	Herbevestiging	Gemeente Zwolle	Provincie Overijssel NS ProRail	Komen tot een succesvolle SPUK-aanvraag, geborgde financiering en uitvoeringscapaciteit Realiseren mobiliteitspakket Deel A i.c.m. woningbouw Spoorzone	Mobiliteitsstrategie (Pakket A en B komen samen in één SPUK)	2024 – 2035
Realiseren 5 binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen t.b.v. grootschalige woningbouw	Herbevestiging	Gemeente Zwolle	Ministerie BZK Ministerie IenW Provincie Overijssel	Voor de bereikbaarheid van de Spoorzone Zwolle en voor een pakket van regionale mobiliteitsmaatregelen voortkomend uit het MIRT onderzoek bereikbaarheid Zwolle en omgeving zijn in het kader van de Regeling Woningbouw en Mobiliteit afspraken gemaakt over grootschalige woningbouw in Zwolle in samenhang met cofinanciering vanuit het Rijk voor betreffende maatregelen. Zwolle is één van de 17 grootschalige woningbouwgebieden in Nederland. Het gaat in totaal om 8800 woningen. Als werktitel wordt gebruikt gemaakt van pakket A (Spoorzone) en pakket B (Regionale mobiliteitstransitie). Realisatie van Pakket B valt onder verantwoordelijkheid programma Regionale Bereikbaarheid	Geen	Reeds jaren lopend. Doorlopend tot minimaal 2030
Ontwikkelen bestuurlijke samenwerking t.b.v. grootschalige gebiedsontwikkeling i.c.m.	Nieuw	Gemeente Zwolle	Provincie Overijssel Waterschap Drents Overijsselse Delta	Intentie en samenwerkingsovereenkomst, beeldvorming ontwikkelorganisatie	Mobiliteitstransitie Sponsstrategie	Q3 2024-Q2 2025

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
systeemopgaven mobiliteit en sponswerking regionaal systeem Sallandse weteringen			Rijk (IenW/BZK/EZK), Omliggende gemeenten, Rijkswaterstaat			
Gebiedsvisie oostzijde Zwolle (indien CB-zone potentieel en afhankelijk keuzes gemeentelijke Omgevingsvisie	Onderzoek	Gemeente Zwolle	Provincie, Overijssel Waterschap Drents Overijsselse Delta, Rijk (IenW/BZK/EZK) Omliggende gemeenten, Rijkswaterstaat, Dalfsen, Raalte, Olst-Wijhe, Meppel	Ontwikkeling interbestuurlijke gebiedsvisie voor de stedelijke ontwikkelingen in het oostelijk deel van Zwolle i.c.m. regionale klimaatopgave Sallandse Weteringen, Overijsselse Vecht en mobiliteitsopgaven (grofweg gebied tussen Sallandse Weteringen, Vecht, A28), inclusief systeemwerking N35/N340	Mobiliteitstransitie Sponsstrategie	Q2 2025 – Q2 2026
KARAKTERISTIEKE STATIONSOMGEVINGEN (Middelgrote kernen met streekfunctie)						

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
We nemen in 2024 kennis van het parapluplan Karakteristiek Stationsomgevingen en bepalen de acties die in de uitvoeringsagenda moeten landen	Nieuwe afspraak	Opdrachtgever en programmamanager Karakteristieke Stationsomgevingen.	Steenwijk Hardenberg Kampen Raalte Meppel Hoogeveen	In de tweede helft van 2024 wordt het parapluplan voor de Karakteristieke Stationsomgevingen opgeleverd. In dat parapluplan wordt voor de middelgrote kernen met een stationsomgeving een maatregelenpakket opgesteld, gebaseerd op een integrale gebiedsontwikkeling met de daarbij behorende gebiedsbegroting. Het parapluplan wordt opgelijnd voor het BOL/MIRT.	• Mobiliteitss strategie • Stedelijk Zwolle • Vitale Kernen, Gezonde Buurten • Economie	2024/2025
Investeringsagenda per stationsgebied	Onderzoek	Kampen Raalte Meppel Hoogeveen Hardenberg Raalte	Rijk Provincies Waterschappen NS ProRail Gemeente Zwolle	Gezamenlijk maatregelenpakket met investeringsagenda en de daarbij behorende afspraken	• Sponsstrategie • Mobiliteitss strategie • Stedelijk Zwolle • Vitale kernen, Gezonde Buurten • Economie	2025/2026

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
VITALE KERNEN EN GEZONDE BUURTEN						
We nemen in 2025 een besluit over het programma Vitale Kernen en Gezonde Buurten.	Nieuw	Opdrachtgever en programmamanager Vitale Kernen en Gezonde Buurten.	22 gemeenten 4 provincies 4 waterschappen	Het DO stelt een ambtelijk opdrachtgever voor het programma VKGB aan en komt met een advies over oorspronkelijke doelstelling van het programma, en heeft daarin aandacht voor relatie met de regiodeal en fysiek/sociale component. Het is het streven om in de tweede helft van 2024 het programmaplan voor Vitale Kernen en Gezonde Buurten voor te leggen in de Stuurgroep Ruimte.	Alle programma's	Q2 2025 – nader te bepalen
REGIONALE BEREIKBAARHEID / MOBILITEITSTRANSITIE						
We geven uitvoering aan de afgesproken maatregelen voor regionale mobiliteit (pakket A en B) in het kader van de Regeling Woningbouw en Mobiliteit (WoMo)	Herbevestiging	Opdrachtgever en programmamanager mobiliteitstransitie	Betrokken gemeenten en provincie, Rijk	Komen tot (juridisch) geborgde financiering en uitvoeringscapaciteit.	Stedelijk Zwolle Karakteristieke stationsomgevingen	
We doen onderzoek op drie	Herbevestiging	Opdrachtgever en	Betrokken gemeenten	Middels deze specifieke onderzoeken komen tot samenwerking op de corridors en het optimaal functioneren van het Daily Urban	Alle	Q4 2024-Q2

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
corridors 1) F50 Apeldoorn-Heerde-Hatterte-Zwolle 2) A28 Meppel-Zwartewaterland-Dalfsen-Staphorst-Zwolle 3) Handelingsperspectief III Nunspeet-Elburg-Zwolle Deze onderzoeken zijn geborgd in het programma Regionale Bereikbaarheid en vallen onder de vastgestelde maatregelen van pakket B, het langzaamverkeersnetwerk en de regionale hubstrategie.	ging	programmama nager mobiliteitstransitie	en provincie, Rijk	System. Deze samenwerking richt zich op twee schaalniveaus. De één is het regionale schaalniveau waarbij invulling wordt gegeven aan totale bereikbaarheid. Het andere schaalniveau is de eigen gekaderde omgeving van de specifieke onderzoeken.	programma's	2025
We verbreden het programma Regionale Bereikbaarheid met een nieuwe (breed) Mobiliteitsstrategie	Herbevestiging	Opdrachtgever en programmama nager Mobiliteitsstrategie.	4 provincies 22 gemeenten Rijk	In de Stuurgroep Ruimte is afgesproken om het programma Regionale Mobiliteitstransitie te verbreden tot een Regionale Mobiliteitsstrategie. Binnen die verbreding past een herijking van het pakket C zoals dat destijds is ingebracht bij het Rijk in het MIRT en het herijken van de bereikbaarheidsanalyse van Regio Zwolle die onderliggend is gemaakt (in kader Verstedelijkingsstrategie/MIRT onderzoek Zwolle en omgeving).	Stedelijk Zwolle Karakteristieke stationsomgevingen Vitale Kernen en Gezonde Buurten	2024/2025
We brengen alle gemaakte (bestuurlijke) afspraken op	Nieuwe	Opdrachtgever	4 provincies 22	We nemen de afspraken die gemaakt zijn, maar niet zijn opgenomen in het huidige programma mobiliteitstransitie, op in	Alle	2024/2025

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
mobiliteit en mobiliteitsrandvoorwaarden in beeld en bepalen of deze in de uitvoeringsagenda NOVEX thuishoren	afspraak	r en programmamanager Mobiliteitsstrategie.	gemeenten Rijk	de volgende versie van de uitvoeringsagenda/het brede programma Regionale Bereikbaarheid, op het moment dat deze van belang zijn voor onze regionale agenda (denk o.m. aan de afspraken die tijdens het BO MIRT zijn gemaakt).	programma's	
REGIONALE SPONSSTRATEGIE						
We maken binnen het programma Regionale Sponsstrategie (RSS) gebiedsrapportages per stroomgebied	Herbevestiging	PM'ers RSS en gecontracteerde Consortium	Gemeenten, provincies, waterschappen, Rijk en waterwinbedrijven	Voor elk stroomgebied wordt een rapportage gemaakt en, daarmee en daarna, een overkoepelende Regionale Sponsstrategie.	Alle NOVEX-programma's, lopende waterprogramma's en lopende programma's voor het landelijk gebied.	2024-2025
We maken afspraken over de borging van de resultaten van de sponsstrategie. We kijken daarbij naar de koppeling met	Herbevestiging	Gemeenten, provincies, waterschappen, Rijk. PM'ers	Gemeenten, provincies, waterschappen	Voor 2030 uitwerkingen van de regionale sponsstrategie geborgd in beleid.	Alle NOVEX-programma, lopende waterprogramma	Uiterlijk 2030

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
lokaal/ provinciaal beleid en bespreken de implicaties hiervan.		RSS jagen aan.	en, Rijk.		a's en lopende programma's voor het landelijk gebied	
We spreken af om de (tussentijdse) uitkomsten vanuit de regionale sponsstrategie, zodra bekend, mee te nemen in de andere NOVEX-programma's	Nieuw	Bestuurlijk en ambtelijke opdrachtgevers plus de PM's van de andere NOVEX-programma's, provincies, gemeenten waterschappen Rijk.	Gemeenten, provincies, waterschappen, Rijk	Afwenteling voorkomen en minder nadruk op maakbaarheid van het watersysteem. Inzicht creëren in het toepassen van principes water- en bodemsturend bij ruimtelijke ontwikkelingen. Ervaring opdoen in de praktijk hoe dat vorm te geven en waar je dan tegenaan loopt. Is ook input voor beleid. Voorbeelden hiervan ontstaan inmiddels in de Verkenning Ceintuurbaanzone en het parapluplan voor de Stationsgebieden.	Alle NOVEX-programma's	In ieder geval tot dat het is geborgd in beleid en toegepast in reguliere planologische processen.
In de lopende uitwerking van de stroomgebieden de mogelijke koppeling met zoetwater en waterveiligheid (drinkwater/aansluitingen)	Onderzoek	PM's RSS en gecontracteerde consortium	Gemeenten, provincies en waterschappen inclusief de	Meer totaalbeeld van de wateropgaven per stroomgebied.	De andere waterprogramma's die er lopen.	Tot eind 2025

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
onderzoeken.			Veiligheidsregio en de drinkwaterbedrijven.			
We onderzoeken wat de financiële consequenties zijn van de vertaling van de gebiedsuitwerkingen (van strategie naar realisatie).	Nieuwe afspraak	RSS voor formulering onderzoeksvraag (Let op: geen middelen/capaciteit binnen het huidige programma)	Gemeenten, provincies, waterschappen	Op dit moment brengen we inhoudelijke keuzes in beeld. Deze hebben echter financiële impact op het moment dat deze gerealiseerd moeten worden, waarbij partijen vanuit zichzelf al een verantwoordelijkheid dragen. Voorstel is hier een onderzoeksvraag voor te formuleren en om daarin de relatie met andere processen mee te nemen. Nb. De verdere uitwerking hiervan betreft een nieuwe afspraak en is niet geborgd in de opzet van het huidige programma sponsstrategie)	Alle programma's	2025
Overkoepelend						

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
We realiseren de aantallen woningen zoals deze zijn vastgelegd in de woondeals waarbij de gestelde ambitie in de verstedelijkingsstrategie bovenliggend is voor de lange termijn.	Herbevestiging	Gemeenten (primair), provincies en Rijk	22 gemeenten 4 provincies Rijk	Met de inzet van alle betrokken partijen zal het aantal woningen evenwichtig en op een passend tempo groeien. Resultaten/ambities uit het NOVEX-programma brengen we als input in de betrokken woondeals in.	Alle programma's	2022-2030
We nemen de ontwikkelprincipes van de verstedelijkingsstrategie mee als ontwikkel- en afwegingskader bij stedelijke ontwikkelingen.	Herbevestiging	22 gemeenten	22 gemeenten 4 provincies	Om te komen tot de uitvoering van de verstedelijkingsstrategie in onze regio werken we aan onze ruimtelijke opgaven volgens zeven leidende ontwikkelprincipes (zie ook de bijlage). Deze ontwikkelprincipes vormen samen het kompas van de verstedelijkingsstrategie en bepalen onze inzet op de hoofdogaven voor wonen, werken, mobiliteit en klimaat.	Alle programma's	2022-2040
We gebruiken de gebiedsbiografie ⁷ als inspiratiedocument voor toekomstige ontwikkelingen. De gebiedsbiografie geldt als	Herbevestiging	22 gemeenten 4 provincies 4 waterschappen	22 gemeenten 4 provincies 4 waterschappen	De gebiedsbiografie helpt met het maken van keuzes om de verstedelijkingsstrategie om te zetten naar actie. Zo betekent de ambitie voor klimaatadaptief verstedelijken dat bodem en water (meer) sturend zijn. De biografie geeft hiervoor concrete handreikingen, gebaseerd op de cultuurhistorie van ons gebied.	Alle programma's	2023-2040

⁷ <https://www.regiozwolle.nl/bibliotheek/downloads/gebiedsbiografie-2023>

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
onderlegger voor de ontwikkelprincipes.						
We maken duidelijke afspraken over de monitoring van de woningbouwafspraken, passend bij een goede rolverdeling tussen partijen en reeds bestaande werkprocessen.	Nieuwe afspraak	Programmamanagers	4 provincies 22 gemeenten Regio Zwolle bureau	De vier provincies beheren de (monitoring van de) woondeals, waarin de te realiseren aantallen woningen van het NOVEX-Gebied Regio Zwolle eveneens zijn geborgd. Deze rol blijft bij de provincies liggen, wel maken we een afspraak om accurate cijfers op het niveau van Regio Zwolle beschikbaar te stellen en maken we met gemeenten afspraken over het goed monitoren. Daarmee neemt Regio Zwolle niet de verantwoordelijkheid van de provincies ten aanzien van de woondeals over.	Karakteristieke Stationsomgevingen Vitale Kernen Stedelijk Zwolle	2024
We maken afspraken tussen Rijk-regio over de randvoorwaarden voor nieuwe grootschalige woningbouwgebieden (GWG)	Nieuw	BZK Stedelijk Zwolle Karakteristieke Stationsomgevingen	7 gemeenten	Twee programma's onderzoeken de potentie voor grootschalige woningbouw: Stedelijk Zwolle en Stationsgebieden. Gegeven de specifieke situatie in NOVEX-Gebied Regio Zwolle kan dit leiden tot het aanwijzen van nieuwe grootschalige woningbouwgebieden, waaronder een verzameling van deelgebieden waarin woningbouw en mobiliteit een grote samenhang krijgen (regiostations). Deze aanwijzing is aanvullend op het bestaande grootschalige woningbouwgebied binnen en rondom de Stadsring van de gemeente Zwolle, de gebiedsontwikkelingen Stadshagen (Zwolle)	Karakteristieke stationsomgevingen Stedelijk Zwolle	Na 2030

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
				en Reeve (Kampen).		
We willen onderzoeken hoe we de bredere klimaatambitie van de regio (deze is breder dan de sponsstrategie) kunnen borgen	Nieuwe afspraak	Regio Zwolle	22 gemeenten 4 provincies 4 waterschappen	De sponsstrategie focust zich op de vraag op welke manieren Regio Zwolle water kan beheren en zich aan kan passen aan de klimaatverandering voor een toekomstige groei van Regio Zwolle. Daarmee, echter, borgen we nog niet de brede klimaatambitie van Regio Zwolle (denk ook aan de koppeling met natuurinclusief binnen de Regio Deal). Hoe wil de regio hiermee om gaan? We onderzoeken dit in de tweede helft 2024, begin 2025.	Alle programma's	2024/2025
We onderzoeken, samen met het Rijk, de woningbouwpotentie na 2030	Herbevestiging/Nieuwe afspraak	Regio Zwolle	Rijk Provincies	In 2025 willen we, samen met het Rijk, de potentie van woningbouwontwikkelingen na 2030 in beeld brengen en deze agenderen binnen het ontwerp nota Ruimte en de woonagenda van het ministerie van VRO. We bouwen daarmee voort op (eerder gemaakte keuzes binnen) lokaal, provinciaal en rijksbeleid. Aandachtspunt is het goed verbinden met de woondeals, wetende de verschillende tijdschalen.	Alle programma's	2025
Proceseigenaarschap netcongestie	Nieuwe afspraak/o	Regio Zwolle	Rijk	Netcongestie kan een belangrijk knelpunt zijn voor de realisaties van de opgaven van het NOVEX-gebied Regio Zwolle. Het is echter	Alle programma's	2025

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
	nderzoek		4 provincies 22 gemeenten 4 waterschappen	geen van de leidende opgaven binnen de programma's van het NOVEX-gebied. Onderzocht dient te worden waar dit bij andere partijen opgepakt wordt. Dat kan leiden tot nieuwe afspraken (binnen en/of buiten de NOVEX-samenwerking).		
We betrekken de REB2040 bij uitwerking lokaal/ provinciaal beleid	Herbevestiging	Afspraak gemaakt binnen het PHO EZ Regio en Stuurgroep REB2040 (4 prov. & regio)	4 provincies Regio	Het rapport 'Ruimtelijk Economische Bouwsteen 2040' is opgeleverd. Met de REB2040 is een belangrijke eerste stap gezet naar een langjarige strategische samenwerking in de regio op het thema 'ruimte voor economie'. De REB2040 is een bouwsteen voor toekomstig economisch en ruimtelijk beleid en heeft daarmee geen formele, juridische status.	Alle programma's	2024/2025
We verkennen de samenhang van de REB2040 met andere	Nieuwe afspraak	Opdrachtgever en	4 provincies Regio	De redeneerlijn en aanbevelingen van de REB2040 vormen een startpunt voor verdere dialoog in ruimtelijke planprocessen en in	Alle programma's	2024/2025

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
programma's.		programmama nager REB2040.		economische beleidskaders. Het is de komende periode van belang om de REB2040-zoekgebieden nader te verkennen en te bezien welke relaties met en effecten op de andere NOVEX-programma's en vice versa zijn. In het kader van deze uitvoeringsagenda is daarmee een start gemaakt.		
We onderzoeken hoe we het afwegingskader Klimaatadaptieve gebouwde omgeving (rijksbeleid), de maatlat klimaatadaptieve gebouwde omgeving en de resultaten uit de sponsstrategie kunnen toepassen op onze woningbouwprogrammering. Daarin nemen we bestaande kaders, afspraken en programmering mee en bespreken we hoe eventuele dilemma's kunnen worden geagendeerd.	Herbevestiging ambitie, Nieuwe afspraak	Programmama nager NOVEX-gebied	22 gemeenten 4 provincies 4 waterschappen en Rijk	We onderzoeken hoe Verstedelijkingsprogramma's klimaatadaptieve maatregelen gaan implementeren in de gebiedsontwikkelingen en gebruiken daarbij de sponsstrategie en het rijksbeleid maatlat en afwegingskader klimaatadaptieve gebouwde omgeving.	Spons strategie en Stedelijk Zwolle Vitale Kernen en Gezonde Buurten, Economie	2024-2025

Afspraak	Type	Trekker	Betrokken partners	Beoogd resultaat	Raakvlak met andere programma's	Periode van uitvoering
We maken een uitvoeringsagenda 2.0, met gebiedsgerichte integrale uitwerkingen.	Nieuwe afspraak	Programmama nager NOVEX-gebied	Alle deelprogramma's	We maken gebiedsgerichte integrale uitwerkingen waarbij de systeemprogramma's mobiliteit en sponsstrategie met de verstedelijkingsprogramma's (die al gebiedsspecifiek zijn) geïntegreerd worden. Er wordt gekozen voor een indeling van gebieden die voor alle partijen werkbaar is (stroomgebieden, verstedelijkingsprogramma's, provincies) .	Alle programma's	2024-2025
We maken een RIA (Regionale investeringsagenda)	Nieuwe afspraak	Regio	Alle deelprogramma's, Rijk, provincies, waterschappen	We maken voor de uitvoeringsagenda een RIA waarin de (financiële) middelen benodigd voor de afspraken in de uitvoeringsagenda inzichtelijk worden gemaakt. Dat zijn middelen van gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk. Waarbij gestreefd wordt naar zoveel mogelijk ontschotting van financiële middelen.	Alle programma's	2024-2025

BIJLAGE 2 – ZEVEN LEIDENDE ONTWIKKELPRINCIPES

Om te komen tot de uitvoering van de verstedelijkingsstrategie in onze regio werken we aan onze ruimtelijke opgaven volgens zeven leidende ontwikkelprincipes. Deze ontwikkelprincipes vormen samen het kompas van de Verstedelijkingsstrategie en bepalen onze inzet op de hoofdoggaven voor wonen, werken, mobiliteit en klimaat. Deze ontwikkelprincipes zijn door de betrokken gemeenten, provincies en waterschappen onderschreven en luiden als volgt:



Wees zuinig met ruimte

Warme Harten in een Klimaatadaptieve Delta is zuinig omgaan met de ruimte.

De regio kent een groot grondgebied met compacte (Hanze)steden en veel ruimte voor het landschap. Dat is onze kracht en daar moeten we zuinig mee omgaan. Deze ruimte maakt de kwaliteit van de regio en die willen we niet onnodig onder druk zetten. Gebieden met hoge natuur- of landschappelijke waarde blijven vrij van uitbreiding van verstedelijking, infrastructuur en grootschalige economie. Verstedelijking draagt bij aan de biodiversiteitsdoelstellingen, ook binnenstedelijk. Daarom kijken we eerst naar een verantwoorde en gezonde wijze van ontwikkelen binnen het bestaande bebouwde gebied en kijken we naar mogelijkheden van versterking van het waardevolle landschap. Door te investeren in de kwaliteit van de steden en dorpen houden we ze vitaal en klimaatbestendig.



Klimaataanpak bij de bron

In een Klimaatadaptieve Delta pakken we opgaven aan bij de bron.

Decennialang zijn we uitgegaan van de technische maakbaarheid van natuurlijke systemen. Meer en meer komen we tot inzicht dat dit niet altijd het geval is. We willen inzetten op maatregelen die duurzaam de wateropgave verlichten, passend bij het natuurlijke bodem- en watersysteem. Nieuwe verstedelijking mag niet leiden tot een grotere klimaat- en wateropgave, maar moet juist leiden tot een verkleining daarvan. Niet alleen in het ontwikkelgebied zelf, maar ook voor de omgeving. Daarbij hebben natuurlijke oplossingen de voorkeur boven technische omdat ze zich ook beter laten combineren met andere opgaven zoals onze gezondheid, de biodiversiteit en een aantrekkelijke leefomgeving. We hanteren deze aanpak ook voor het mobiliteitssysteem: we pakken mobiliteitsopgaven aan bij de bron door met slimme verstedelijkingskeuzes een betere balans tussen wonen en werken op fietsafstand te maken.



Nieuw helpt bestaand

In Warme Harten helpt het nieuwe het bestaande met transitieopgaven.

De ambities op het gebied van woningbouw zijn groot. Er zijn veel woningen nodig, maar de nieuwbouw blijft altijd maar een klein gedeelte van de totale voorraad. In de bestaande voorraad houden we rekening met de energietransitie, klimaatadaptatie, vergroenings- en biodiversiteitsopgaven en met mobiliteitsarmoede. We willen dat nieuwe toevoegingen het bestaande versterken: bestaande wijken en kernen met hun opgaven kunnen geholpen worden door middel van nieuwbouw. Dit noemen we ook wel 'buiten het bouwhek' denken, waarmee we bedoelen dat hetgeen dat gebouwd wordt niet alleen zelf van goede kwaliteit moet zijn, maar ook als hefboom voor noodzakelijke transitie in de omgeving moet dienen.



Passend woningaanbod

Warme Harten bieden een passend woningaanbod voor iedereen.

Iedere ontwikkeling maakt het woningaanbod diverser. Dit betekent met name dat we goed kijken naar welke woningen er al zijn, wie erin wonen en hoe we de (toekomstige) vraag goed kunnen bedienen. Algemeen geldt dat nieuwe ontwikkelingen aanvullend moeten zijn op het bestaande qua typologie, rekening houdend met demografische trends, zodat het totale aanbod diverser en veerkrachtiger wordt.



Voorrang aan voetganger, fietser en OV

In Warme Harten geven we voorrang aan voetganger, fietser en OV.

Iedere ontwikkeling draagt bij aan de mobiliteitstransitie door in te zetten op een andere manier van verplaatsen: meer lopen, fietsen en OV-gebruik. We kiezen voor ruimte-efficiënte vervoerswijzen. Dat betekent inzet op een regionale mobiliteitstransitie in combinatie met verdichten in de kernen, rond OV-knopen en het mengen van wonen en werken waardoor inwoners minder (ver) hoeven te reizen: multimodale plekken maken waar een alternatief voor de auto voor handen is. Met dit principe maken we mobiliteit voor iedereen toegankelijker, duurzamer en gezonder.



Werken aan economisch elan

Elk Warm Hart speelt een rol in het vergroten van regionaal economisch elan.

Iedere ontwikkeling kan bijdragen aan het versterken van economische samenhang van de regio als geheel. We zetten in op een stedelijke economie in Zwolle, de enige kern in de regio waar een schaa sprong in stedelijkheid mogelijk is (met bijbehorende lokale agglomeratiekracht, stedelijke economie en functiemix) en op specialisatie in subregio's voortbouwend op de lokale cultuur en historie. We beschermen en ontwikkelen diverse milieus zodat alle typen bedrijvigheid op de juiste plek komen en stimuleren uitwisseling van kennis en kunde. Bijvoorbeeld in binnensteden en stationsgebieden kunnen

'interactiemilieus' tot stand komen door concentratie en clustering van mensen en bedrijvigheid.



Lokale identiteit

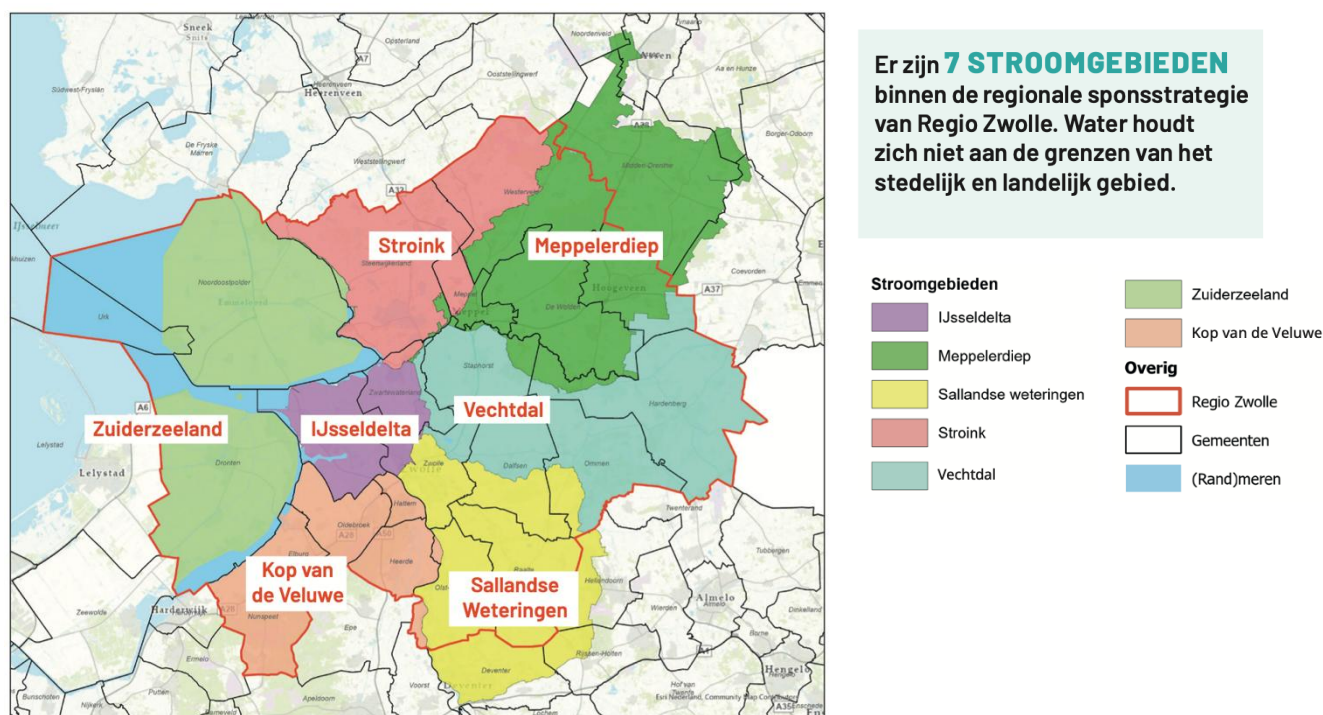
In een Klimaatadaptieve Delta bouwen we gebiedsspecifiek.

Omdat identiteit in grote mate bepalend is voor leefbaarheid en sociale samenhang, omarmen we in dit principe de gebiedsspecifieke unieke eigenschappen van onze diverse regio. De ondergrond en het watersysteem zijn bepalend voor waar en hoe we bouwen om ook op lange termijn bij klimaatverandering een florerende regio te kunnen zijn. Iedere ontwikkeling heeft oog voor de door de landschappelijke ondergrond, natuur, cultuurhistorie en bouwcultuur gevormde karakteristieken en identiteit van de plek en behoudt of versterkt deze. Daar zetten we vol op in en bouwen zo aan een afwisselende regio. De gebiedsbiografie Regio Zwolle concretiseert de cultuurhistorische subregio's en helpt de eigenschappen in te zetten bij gebiedsspecifiek bouwen.

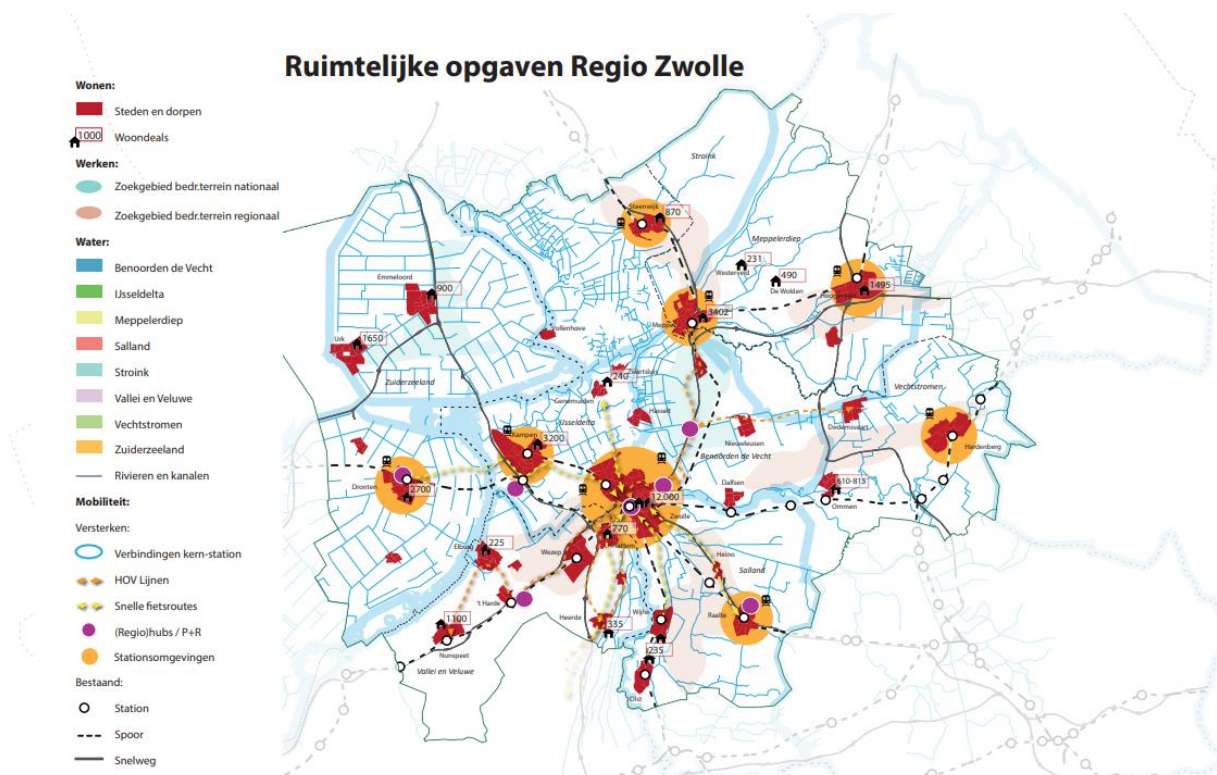
BIJLAGE 3 – VOORBEELDUITWERKING: INZICHT PER STROOMGEBIED

Regio Zwolle is op te delen in acht stroomgebieden op welk niveau we de opgave in kaart brengen. We gebruiken dit aggregatieniveau om zo ook directe systeemoplossingen in beeld te brengen die bijdragen aan een toekomstbestendig klimaat-, water- en bodemsysteem. Deze indeling wordt tevens gebruikt in het deelprogramma Regionale Sponsstrategie.

De volgende zeven stroomgebieden vallen (deels) binnen de Regio Zwolle:



In de verstedelijkingsstrategie en het ontwikkelperspectief zijn de opgaven op het gebied van wonen, werken, water en mobiliteit beschreven. In de kaart *Ruimtelijke opgaven Regio Zwolle* is, gebaseerd op de meest actuele informatie, deze opgave visueel weergegeven. Deze kaart moet gezien worden als een **eerste** visuele ondersteuning om de programma's op elkaar uit te lijnen en de integrale verbinding te zoeken binnen een gebied. **De kaart heeft geen status en biedt geen legitimatie voor inclusie of exclusie van bepaalde zaken.** Voor enkele gebieden geldt dat een groot deel buiten Regio Zwolle ook ingekleurd is. Voor deze gebieden geldt dat bij de uitwerking van de sponsstrategie in dat gebied als start eerst de afbakening concreet wordt gemaakt (o.a. afhankelijk van het hydrologische systeem). Niet alle ingekleurde delen buiten de Regio grenzen zullen dus meegenomen worden.



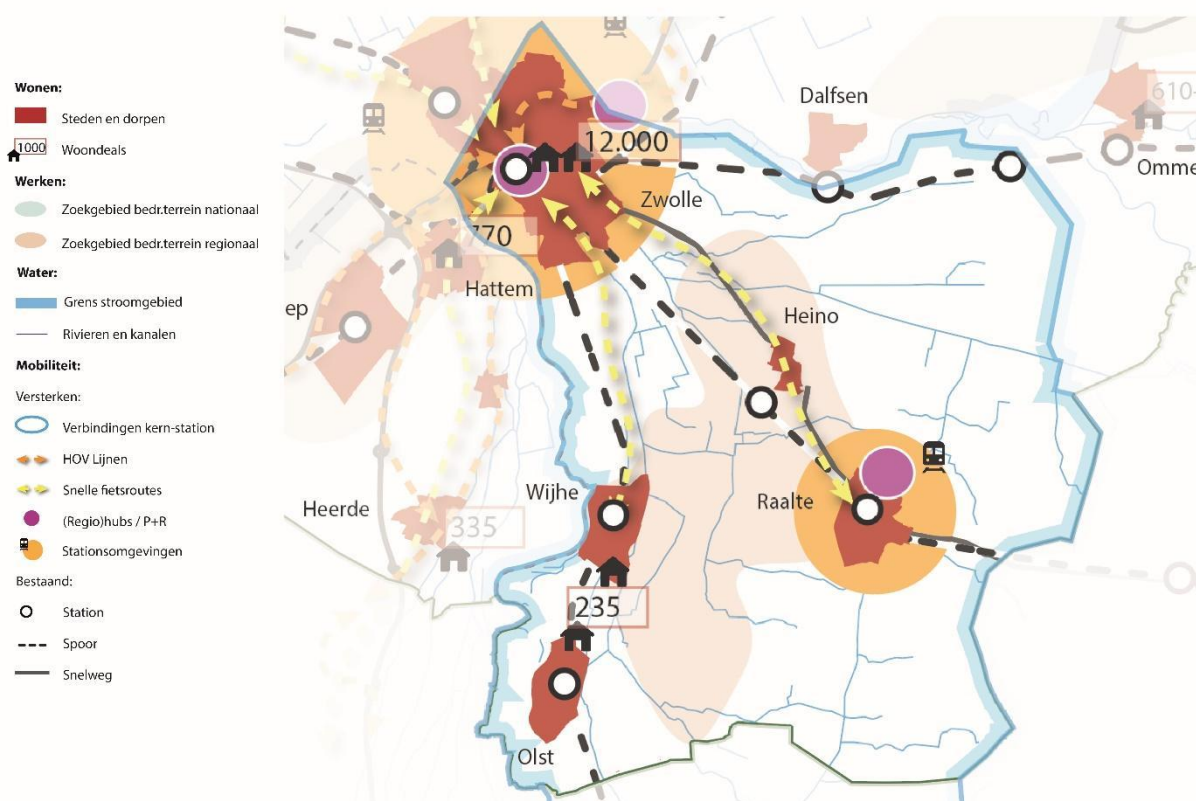
Hierna volgt voor één van de stroomgebieden - Sallandse Weteringen - een voorbeeld uitwerking. De komende periode wordt dit voorbeeld aangepast, aangevuld en aangescherpt en worden de overige uitwerkingen per deelgebied opgesteld.

A. VOORBEELDUITWERKING: SALLANDSE WETERINGEN

De afbeelding *Stroomgebied Salland* biedt een visuele vertaling van de opgaven zoals geformuleerd in de verstedelijkingsstrategie op het gebied van wonen, werken, water en mobiliteit.

Ruimtelijke opgaven Regio Zwolle

Stroomgebied Salland



Betrokken partijen

Gemeente	Provincie	Waterschap	Overige partners
Zwolle Dalfsen Raalte Olst-Wijhe Buiten de Regio (i.v.m. watersysteem, die zich niet aan Regio-grenzen houdt): Deventer Rijssen-Holten Hellendoorn	Overijssel	Drents Overijsselse Delta	Vitens RIVUS (DPRA Regio) Fluvius (DPRA Regio) Samenwerking Noordelijke Vechtstromen NS ProRail PPLG (PPLG Salland en PPLG Vechtdal)

Uitwerking stroomgebied

	Spons	Mobilit eit	REB	VKGB	KS	Stedelij k Zwolle
1.0	Gebiedsrap portage Sallandse Weteringen februari 2024	Onderzoek Raalte hubaanpak in combi met Stationsgeb ieden				
2.0		Hubaanpak door Zwolle drie hubs aan de stadsrande n; Noord en Oost en Zuid Hubaanpak Raalte (door)fietsr oute Wijhe- Zwolle Doorfietsro ute Heino- Zwolle		Uitwerk ing progra mma	Paraplu plan	Potenti e Ceintuu rbaan Zwolle (zomer 2024)
3.0	Gebiedsrap portage SW wordt onderdeel van de gehele Regionale Sponsstrat egie, die eind 2025 wordt opgeleverd	Pakket C				

Toelichting per programma:

Regionale Sponsstrategie: De gebiedsuitwerking voor Sallandse Weteringen is de eerste concrete uitwerking binnen de Regionale Sponsstrategie. De gemaakte rapportage voor de Sallandse Weteringen is een bouwsteen voor de gehele Regionale Sponsstrategie. In drie sessies hebben betrokken overheden toegewerkt naar de strategie voor dit deelgebied, met inhoudelijke input en begeleiding vanuit Infram,

Hydrologic en buro MA.AN. Vanuit kennis over het bodem- watersysteem en ontwikkeling van het landgebruik in het gebied, is het gesprek gevoerd over de klimaaturgenties voor dit gebied en de regio. De principes van water- en bodemsturend zijn voor dit gebied specifiek gemaakt en gekoppeld aan mogelijke maatregelen en aan plekken in het gebied.

De rapportage en de kaarten daarin zijn een resultaat van dit proces. Het rapport is geen blauwdruk, de strategie is geen plankaart. Het is de gezamenlijke inhoudelijke basis, van waaruit de overheden in lopende en komende trajecten goed kunnen onderbouwen wat een robuust systeem vraagt en wat dat vraagt van de ontwikkelingsrichting van functies. Ook kan het de basis zijn voor een uitvoeringsstrategie of projecten, waarbij afwegingen over welke maatregelen waargemaakt kunnen worden.

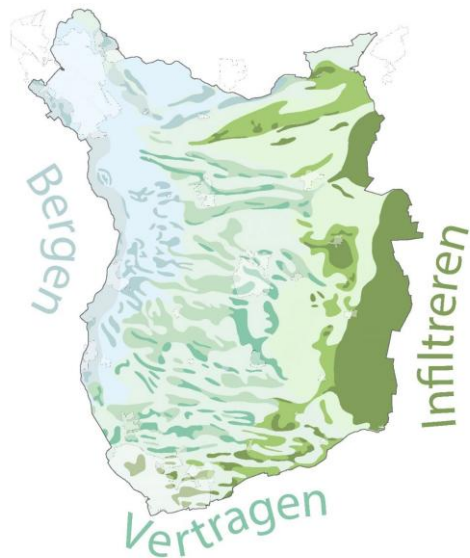
Sponsprincipes

Om de sponswerking in de Sallandse Weteringen te vergroten, zullen op de juiste plek de juiste maatregelen genomen moeten worden. De urgentie hiervoor is duidelijk geworden door het vertalen van de 2100 klimaatscenario's van het KNMI naar het hier en nu. Hiervoor zijn vier Sponsprincipes opgesteld die aansluiten op de ruimtelijke verschillen in het bodem- en watersysteem van de Sallandse Weteringen. Deze zijn in lijn met algemene uitgangspunten over water- en bodemsturend en de principes uit de verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle. Vanuit sponswerking is gekozen voor de fysieke principes, die de waterbalans beïnvloeden.

Sponsprincipes Sallandse Weteringen:

1. Houd een druppel zo lang mogelijk en zo hoog mogelijk vast.
2. Vertraag de afvoer via oppervlaktewater.
3. Vergroot het bergend vermogen van oppervlaktewater en directe omgeving.
4. Creëer ruimte voor waterretentie in laaggelegen delen.

Figuur: de principes kunnen op hoofdlijnen verdeeld worden in drie zones om sponswerking te vergroten. In de drie zones ligt de focus respectievelijk op infiltreren, vertragen en bergen.



Zone 1 - Infiltratie



Zone 2 - Vertragen



Zone 3 - Bergen



De klimaatontwikkeling betekent voor de Sallandse Weteringen dat het gebied zich voor moet bereiden op periodes van droogte waarin ook geen wateraanvoer meer mogelijk is én op periodes van wateroverlast. Dat heeft grote consequenties voor bijvoorbeeld de ontwikkeling van de landbouw en voor bebouwd gebied. Ook nu al zijn er in dit gebied periodes met wateroverlast en met

droogteschade (soms binnen een periode van een half jaar). Dat zal in de toekomst alleen maar toenemen. Het bodem- en watersysteem is nu gericht op het zo snel mogelijk afvoeren van water, waarbij neerslag in hele korte tijd Zwolle bereikt. Voor het gebied zelf én om wateroverlast in Zwolle te beperken is het gewenst om de sponswerking van het systeem te vergroten.

De doorwerking kan geborgd worden door de sponsstrategie mee te nemen bij de ontwikkeling van Omgevingsvisies van gemeenten en de provincie. De gebiedsuitwerking voor Sallandse Weteringen is de eerste concrete uitwerking binnen de Regionale Sponsstrategie. Het begin van de samenwerking voor Sallandse Weteringen is gelegd en de wens is door de betrokken overheden uitgesproken dit voort te zetten. Vervolgonderzoek/proces is nodig om van strategie de stap naar realisatie te maken. In de legenda eenheden van de strategie (zie onderstaand het kaartbeeld hiervan en voor de uitwerking de rapportage van de Sallandse Weteringen) worden hiervoor een aantal mogelijke maatregelen genoemd. Een uitgebreidere lijst mogelijke maatregelen is opgenomen bij de principes per deelgebied. Maar de strategie is nog geen keuze voor individuele maatregelen of een maatregelpakket. Dat vraagt namelijk afweging waarin aandacht nodig is voor o.a. de relatie met de huidige functies, effectiviteit, kosten en mogelijke meekoppelkansen. Daarbij zijn niet alle maatregelen continu in werking (bijvoorbeeld een bergingsgebied wordt een keer in de zoveel jaar benut).



Regionale Mobiliteitstransitie: Een aantal belangrijke mobiliteitsmaatregelen (Hubaanpak door Zwolle met drie hubs aan de stadsranden (Noord en Oost en Zuid), Hubaanpak Raalte, (door)fietsroute Wijhe-Zwolle en de doorfietsroute Heino-Zwolle) maken onderdeel uit van dit stroomgebied. Daarnaast wordt gestart met een onderzoek naar de hubaanpak in Raalte in combinatie met Karakteristieke Stationsomgevingen. Het cruciale mobiliteitssysteem van de N35 en de Spoorlijn Zwolle-Twente-Münster maken onderdeel uit van dit stroomgebied en dus van de bredere mobiliteitsstrategie, zoals daarmee wordt gestart in het najaar van 2024

REB: Nader in te vullen na 1e oriëntatie op het zoekgebied voor een regionaal bedrijventerrein Salland.

Vitale Kernen en Gezonde Buurten: Nader in te vullen na vaststelling programmaplan en gebiedsarrangementen.

Karakteristieke Stationsomgevingen: Raalte maakt onderdeel uit van dit stroomgebied en is onderdeel van dit programma. Het parapluplan van karakteristieke stationsomgevingen wordt na de zomer van 2024 opgeleverd. De input vanuit dit plan wordt vervolgens toegevoegd. Zie verder ook Regionale Mobiliteitstransitie. Belangrijk stroomgebied in raakvlak met het programma Karakteristieke Stationsomgevingen.

Stedelijk Zwolle: Binnen het programma wordt de potentie van de Ceintuurbaan in de stad Zwolle in beeld gebracht. Oplevering hiervan staat gepland voor na de zomer 2024. Op dat moment zal ook de correlatie met deze uitvoeringsagenda wederom in beeld worden gebracht.